

MANDÁT M 128: PŘÍSDY DO BETONU

Současný stav

Revue générale 1999, č. 778, str. 32

Pascal Bar, člen francouzské delegace ve Skupině pro přípravu mandátů

Mandát, týkající se výrobků, používaných do betonů, malt a maltových směsí (přísdy) vypracovala Evropská komise koncem roku 1998 a zaslala ho Evropskému výboru pro normalizaci (CEN). Tento mandát, označený číslem M 128, se vztahuje na tyto skupiny výrobků:

- Přísdy do betonu, malt a maltových směsí (výrobky pro úpravu některých vlastností čerstvého i tuhnutího betonu: přísdy plastifikační, přísdy regulující dobu tuhnutí betonu aj.);
- Aditiva do betonu, malt a maltových směsí (materiály přidávané při výrobě čerstvého betonu pro úpravu výsledných vlastností ztvrdlého betonu. Mandát rozlišuje dva typy aditiv:
 - Typ I (inertní materiály): jílové minerály, pigmenty, filery;
 - Typ II (aktivní materiály): křemičitý prach, přírodní a umělé pucolány aj.
- Vlákňité přísdy do betonu, malt a maltových směsí;
- Výrobky pro opravy a ošetřování betonu.

„Hlavní nesnáž při vypracování mandátu, týkajícího se těchto výrobků spočívá v okolnosti, že betony vyrobené průmyslově ve výrobních centrech a betony vyráběné přímo na stavbě se nacházejí v odlišné právní situaci, pokud jde o zásadu dodání výrobku na trh“.

Při aplikaci mandátu M 128, tj. zásad Směrnice CPD, budou muset být tyto výrobky před uvedením na trh certifikovány podle ustanovení norem a budou muset být označeny značkou CE, prokazující jejich shodu s požadavky harmonizovaných norem. Takto bude komplex všech složek betonů splňovat požadavky Směrnice CPD, poněvadž Evropská komise již vypracovala a zaslala CEN mandát M 125 pro kamenivo, mandát M 114 pro cementy, vápna a jiná hydraulická pojiva.

Během přípravy těchto mandátů se projednávalo mnoho projektů, týkajících se čerstvého betonu. Tyto projekty postupně pokryly betony, připravené jednorázově k použití nebo komplex betonů (betony vyrobené na stavbě a betony vyráběné průmyslově); vyloučeny jsou pouze výrobky problematické jakosti, vyráběné ve velmi malých množstvích (méně než 2 m³ nebo 2,5 m³).

Hlavní nesnáž, se kterou jsme se setkali při vypracování mandátu, se týká betonů vyráběných přímo na stavbě a spočívá v tom, že tyto betony se nacházejí v odlišné právní situaci, pokud jde o zásadu „dodání výrobku na trh“.

Beton vyráběný průmyslově: vyrábí se ve výrobních centrech, dopravuje se na stavbu a dodává podnikům, které ho zabudovávají do stavebního díla. Je kontrolován výrobcem při výrobě (podnikové řízení jakosti výroby) a při převzetí musí být kontrolován zákazníkem.

Odpovídá kritériím, která jsou základem skutečnosti, že je pokládán za stavební výrobek: funkční charakteristiky jeho technických parametrů mohou být rozhodující pro stabilitu staveb; tento beton je normalizován v mnoha členských státech a je dodáván na trh. Proto se označuje značkou CE.

Beton vyráběný na stavbách: je vyráběn stavebními podniky pro jejich vlastní potřebu, ať v míchacím centru na velkých stavbách nebo v malém množství pro malé stavby nebo ve velmi malých množstvích. Je kontrolován zkouškami zhotovitele v podniku, které jsou popsány v normě EN 206. Pro stabilitu stavebních objektů je stejně důležitý jako betony vyráběné průmyslově. Naproti tomu však není předmětem obchodní transakce mezi zákazníkem a výrobcem. Proto u něho nemůže být prokazována shoda v rámci dodávání výrobku na trh.

Interpretace pojmu „dodávání výrobku na trh“ je ve Francii předmětem právní analýzy aplikovatelnosti Vyhlášky č. 92 647 z 8. července 1992 na betony, připravené zhotovitelem stavebního díla přímo pro použití na stavbě (vyhláška, která zavádí Směrnici CPD 89/106 EHS do francouzského právního řádu). Tuto analýzu uveřejnil P. Chemillier, francouzský zástupce ve Stálém sektorovém výboru, 22. prosince 1998 ve zpravodaji Generálního ředitelství pro výběrové řízení, nabídku a nekalou soutěž (*Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes – DGCCRF*). Tento zpravodaj poskytuje přesné informace s odbornými komentáři Francouzskému normalizačnímu institutu AFNOR.

„Vyhláška z 8. července 1992 Stavební výrobky“ právně usměrňuje dodávání výrobků na trh a nikoli budování stavebního díla.

Nelze popřít, že beton, vyrobený zhotovitelem stavebního díla pro jeho vlastní potřebu, odpovídá definici stavebního výrobku ve smyslu prvního odstavce Směrnice CPD z 21. prosince 1998: je totiž skutečně vyroben s úmyslem, aby byl trvale zabudován do stavebního díla.

Nicméně je zapotřebí konstatovat, že takový beton neplní svou funkci v té míře, v jaké je dodáván na trh: není předmětem obchodní transakce v místě prodeje, je to zprostředkovaný výrobek, nikoli výrobek určený k obchodování. Je nedílnou součástí poskytované služby, která je fakturována zákazníkovi.

Naproti tomu beton vyráběný průmyslově představuje zboží, které přesně odpovídá literě i duchu uvedené směrnice. Značka CE je u tohoto typu betonu oprávněná, protože podnikateli, který výrobek nakupuje, poskytuje záruku o charakteristikách, které od ní očekává.

Na druhé straně by značka CE u betonu, vyrobeného zhotovitelem stavebního díla pro jeho vlastní potřebu, neměla žádný význam, protože zhotovitel má absolutní moc nad svým vlastním výrobkem; od složek, které musí odpovídat Směrnici CPD, nese zhotovitel stavebního díla sám odpovědnost za příslušné pracovníky a z této odpovědnosti vyplývá, že v případě poškození stavebního díla, vzniku poruch nebo neshod, např. v důsledku chybného dávkování hydraulického pojiva, bude volán k odpovědnosti.“

Závěrem zdůrazňuje autor problém případné nekalé soutěže, která by se mohla objevit opři zavádění nových pravidel a vyvolat problematickou situaci: „Udělení značky CE betonům, vyráběným zhotoviteli stavebního díla na stavbě by mohlo znamenat vyloučení těchto postupů z trhu, což ve výběrových řízeních není přípustné. Navíc postupy prohlášení o shodě, pevně stanovené Směrnici, nebyly zřejmě předpokládány pro tento případ a nebylo by možné je takovým situacím přizpůsobit.“

Interpretace pojmu „dodávání výrobku na trh“ byla hlavním důvodem, proč se zástupci Francie brání udělování značky CE betonům vyráběným zhotoviteli stavebního díla přímo na stavbě. Stejně nebo podobné postoje podporovaly i jiné členské státy. Za těchto podmínek byla příprava mandátu pro tyto výrobky přerušena a v současné době se v ní nepokračuje.